

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi valtion yhteisten tieto- ja viestintätekniisten palvelujen järjestämisestä annetun lain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan valtion yhteisten tieto- ja viestintätekniisten palvelujen järjestämisestä annettua lakia muutettavaksi siten, että siitä kumottaisiin pykälä, jossa säädetään palvelukeskuksen hallituksesta. Muutoksen myötä palvelukeskuksen ohjausrakenne selkiytyisi ja yksinkertaistuisi, kun ohjaus olisi jatkossa vain valtiovarainministeriön vastuulla. Palvelukeskus muutettaisiin vastaamaan yhden ministeriön suorassa ohjauksessa olevaa normaalia päällikköjohtoista virastoa.

Palvelukeskuksen henkilöstöä koskevaa pykälää ehdotetaan muutettavaksi siten, että palvelukeskuksessa voisi olla sekä virka- että työsuhteista henkilöstöä. Palvelukeskuksen toimitusjohtaja voisi perustaa virkoja, kuten tavanomaisessa päällikköjohtoisessa virastossa. Muutoksen myötä palvelukeskuksen henkilöstö, joiden työtehtäviin sisältyy julkisen vallan käyttöä, olisi mahdollista nimittää virkasuhteisiin palvelukeskuksen toimitusjohtajan päätöksellä.

Esityksen tarkoituksena on vahvistaa valtiovarainministeriön ohjausta palvelukeskukseen nähden.

Lain on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä kesäkuuta 2019.

SISÄLLYS**ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ****SISÄLLYS****YLEISPERUSTELUT**

1. Johdanto
2. Nykytila
 - 2.1 Lainsäädäntö ja käytäntö
 - 2.2 Nykytilan arviointi
3. Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset
4. Esityksen vaikutukset
5. Asian valmistelu
6. Riippuvuus muista esityksistä

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Lakiehdotuksen perustelut
2. Tarkemmat säännökset ja määräykset
3. Voimaantulo
4. Suhde perustuslakiin ja säätämisjärjestys

MUUTOSEHDOTUKSET

Laki valtion yhteisten tieto- ja viestintätekniisten palvelujen järjestämisestä annetun lain muuttamisesta

LIITE**RINNAKKAISTEKSTI**

PERUSTELUT

1 Johdanto

Valtion yhteisten tieto- ja viestintätekniisten palvelujen järjestämisestä annetussa laissa (1226/2013) on keskeiset säännökset valtion tieto- ja viestintätekniikkakeskuksesta, joka toimii valtion perustietotekniikka- ja tietojärjestelmäpalveluja tuottavana palvelukeskuksena. Valtion yhteisten toimialariippumattomien tieto- ja viestintätekniisten palvelujen järjestämisestä on vastannut vuodesta 2014 alkaen valtion tieto- ja viestintätekniikkakeskus Valtori.

Valtion yhteisten tieto- ja viestintätekniisten palvelujen järjestämisestä annetun lain tarkoituksena on tehostaa valtion tieto- ja viestintätekniisiä toimintoja, parantaa palvelujen laatua ja yhteentoimivuutta sekä parantaa palvelutuotannon kustannustehokkuutta ja ohjausta. Yhteisillä, toimialariippumattomilla ICT-tehtävillä tarkoitetaan tässä yhteydessä muun muassa yhteisiä perustietotekniikka- ja tietojärjestelmäpalveluja.

Valtiovarainministeriö vastaa Valtorin strategisesta ohjauksesta, tieto- ja viestintätekniisen varautumisen, valmiuden ja turvallisuuden ohjauksesta sekä liiketoiminnallisten periaatteiden ohjauksesta sekä asettaa Valtorille pitkän aikavälin toimintalinjat ja tulostavoitteet. Valtion yhteisten tieto- ja viestintätekniisten palvelujen järjestämisestä annetussa valtioneuvoston asetuksessa (132/2014) on tarkemmat säännökset Valtorin tehtävistä ja nimestä.

2 Nykytila

2.1 Lainsäädäntö ja käytäntö

Suomen perustuslaki

Perustuslain (731/1999) 124 §:n mukaan julkinen hallintotehtävä voidaan antaa muulle kuin viranomaiselle vain lailla tai lain nojalla ja vain, jos se on tarpeen tehtävän tarkoituksenmukaiseksi hoitamiseksi eikä vaaranna perusoikeuksia, oikeusturvaa tai muita hyvän hallinnon vaatimuksia. Merkittävää julkisen vallan käyttöä sisältäviä tehtäviä voidaan kuitenkin antaa vain viranomaiselle.

Pykälässä korostetaan sitä, että julkisten hallintotehtävien hoitamisen tulee pääsäännön mukaan kuulua viranomaisille ja että tällaisia tehtäviä voidaan antaa muille kuin viranomaisille vain rajoitetusti. Julkisella hallintotehtävällä lainkohdassa viitataan verraten laajaan hallinnollisten tehtävien joukkoon, johon kuuluu esimerkiksi lakien toimeenpanoon sekä yksityisten henkilöiden ja yhteisöjen oikeuksia, velvollisuuksia ja etuja koskevaan päätöksentekoon liittyviä tehtäviä (HE 1/1998 vp., s. 179). Perustuslain 124 § kattaa viranomaisille jo kuuluvien tehtävien siirtämisen lisäksi myös hallintoon luettavien uusien tehtävien antamisen muille kuin viranomaisille.

Perustuslakivaliokunta on korostanut, että uskottaessa hallintotehtäviä muulle kuin viranomaiselle tulee säännöspuolesta taata oikeusturvan ja hyvän hallinnon vaatimusten noudattaminen tässä toiminnassa (PeVM 10/1998 vp, s. 35/II). Tämä edellyttää pääsääntöisesti, että asian käsittelyssä noudatetaan hallinnon yleislakeja ja että asioita käsittelevät toimivat virkavastuulla (PeVL 11/2006 vp, PeVL 33/2004 vp, PeVL 46/2002 vp).

Lähtökohtana on, että julkisen vallan käytön tulee olla aina palautettavissa eduskunnan säätämässä laissa olevaan toimivaltaperusteeseen (HE 1/1998 vp, s. 74/II).

Perustuslaissa ei ole määritelty julkista hallintotehtävää eikä julkisen vallan käyttäjiä. Näiden määrittelemineen kuuluu valtioneuvoston oikeuskanslerin ja eduskunnan oikeusasiamiehen valvontavallan piiriin perustuslain 108 §:n 1 momentin ja 109 §:n 1 momentin perusteella.

Perustuslain 118 §:ssä säädetään vastuusta virkatoimissa. Pykälän 1 momentin mukaan virkamies vastaa virkatoimiansa lainmukaisuudesta. Hän on myös vastuussa sellaisesta monijäsenisen toimielimen päätöksestä, jota hän on toimielimen jäsenenä kannattanut. 2 momentissa säädetään, että esittelijä on vastuussa siitä, mitä hänen esittelystään on päätetty, jollei hän ole jättänyt päätökseen eriävää mielipidettä.

Perustuslain 126 §:ssä säädetään nimittämisestä valtion virkoihin. Sen mukaan valtioneuvosto nimittää valtion virkoihin, jollei nimittämistä ole säädetty tasavallan presidentin, ministeriön tai muun viranomaisen tehtäväksi. Näin

ollen virkoihin nimittämisessä lähtökohtana on, että valtioneuvosto tekee nimityksen, eikä tästä ole tarvetta erikseen mainita laissa.

Laki valtion yhteisten tieto- ja viestintätekniisten palvelujen järjestämisestä

Valtion yhteisten tieto- ja viestintätekniisten palvelujen järjestämisestä annetussa laissa säädetään valtion yhteisten toimialariippumattomien tieto- ja viestintätekniisten palvelujen järjestämisestä. 1 §:n 1 momentin mukaan lain tarkoituksena on tehostaa valtion tieto- ja viestintätekniisiä toimintoja, parantaa palvelujen laatua ja yhteentoimivuutta sekä parantaa palvelutuotannon kustannustehokkuutta ja ohjausta. Lailla selkiytetään valtion tieto- ja viestintätekniikan järjestämisen rakenteita kokoamalla hallinnollisesti yhteen valtion tieto- ja viestintätekniisiä toimintoja. Lailla luodaan puitteet valtion yhteisten tieto- ja viestintätekniisten palvelujen tuotannon ja käytön järjestämiseen. Yhteisillä, toimialariippumattomilla ICT-tehtävillä tarkoitetaan tässä yhteydessä muun muassa yhteisiä perustietotekniikka- ja tietojärjestelmäpalveluja.

Yhteisten palvelujen ohjauksesta säädetään lain 4 §:ssä. Sen mukaan valtiovarainministeriön tehtävänä on ohjata valtion yhteisten tieto- ja viestintätekniisten palvelujen järjestämistä ja palvelujen laatua sekä näiden palvelujen yhteentoimivuutta ja kokonaisarkkitehtuurinmukaisuutta, kuten julkisen hallinnon tietohallinnon ohjauksesta annetussa laissa (634/2011) on säädetty. Valtiovarainministeriö vastaa tässä laissa tarkoitettujen yhteisten palvelujen palvelutuotannon yleishallinnollisesta, strategisesta sekä tieto- ja viestintätekniisen varautumisen, valmiuden ja turvallisuuden ohjauksesta.

5 §:n 1 momentin mukaan valtion yhteisiä perustietotekniikka- ja tietojärjestelmäpalveluja tuottaa ja kehittää valtiovarainministeriön hallinnonalalla toimiva palvelukeskus. Palvelukeskus huolehtii tehtävistään siten kuin palvelusopimuksessa on sovittu. Palvelukeskuksella voi olla myös muita tehtäviä siten kuin siitä tässä laissa tai muussa lainsäädännössä säädetään tai muun lainsäädännön nojalla määrätään.

6 §:ssä säädetään valtion yhteisiä perustietotekniikka- ja tietojärjestelmäpalvelujen tuottavan palvelukeskuksen ohjauksesta. Pykälän 1 momentin mukaan edellä 5 §:ssä tarkoitettu palvelukeskus on virasto, jonka palvelutuotannossa, ohjaamisessa ja johtamisessa, seurannassa ja valvonnassa sekä rahoituksessa ja kustannuslaskennassa noudatetaan liiketoiminnallisia periaatteita. Palvelukeskuksen suoritteiden maksujen määräytymisestä säädetään 12 §:n 1 momentissa. 6 §:n 2 momentin mukaan palvelukeskuksen strategisesta ohjauksesta, tieto- ja viestintätekniisen varautumisen, valmiuden ja turvallisuuden ohjauksesta sekä liiketoiminnallisten periaatteiden ohjauksesta vastaa valtiovarainministeriö. Valtiovarainministeriö asettaa palvelukeskukselle pitkän aikavälin toimintalinjat ja tulostavoitteet.

Palvelukeskuksen hallituksesta säädetään lain 7 §:ssä. Hallituksen esityksessä eduskunnalle laeiksi valtion yhteisten tieto- ja viestintätekniisten palvelujen järjestämisestä, julkisen hallinnon tietohallinnon ohjauksesta annetun lain 11 §:n ja 13 §:n 2 momentin kumoamisesta sekä valtiokonttorista annetun lain 2 §:n 4 momentin kumoamisesta (HE 150/2013) perustelujen mukaan palvelukeskuksen hallintomallin on tarkoitus vastata pääpiirteissään valtion liikelaitosten hallintomallia. Tällaisella hallintomallilla on haettu viraston toimintaan liiketoiminnallisia erityispiirteitä, joiden on tarkoitus mahdollistaa sen johtaminen maksulliselle palvelutoiminnalle hyvin sopivalla tavalla. 7 §:n 1 momentin mukaan palvelukeskuksella on valtioneuvoston asettama hallitus. Valtioneuvosto voi nimittää tai erottaa yksittäisen hallituksen jäsenen tai koko hallituksen. Valtioneuvosto määrää myös jäsenistä yhden puheenjohtajaksi ja yhden varapuheenjohtajaksi. Hallitukseen kuuluu enintään kahdeksan jäsentä, joiden tulee edustaa palvelukeskuksen toiminnan kannalta keskeistä valtionhallinnon, muun julkisen hallinnon, yksityisen sektorin liikkeenjohdon sekä tieto- ja viestintätekniisen toimialan asiantuntemusta. Hallituksessa on myös henkilöstön edustus. Hallituksen jäseniä koskeva rikosoikeudellinen ja vahingonkorvausoikeudellinen virkavastuu palvelukeskusta koskevista päätöksistä tulee suoraan niitä koskevien säännösten nojalla.

Pykälän 2 momentissa säädetään hallituksen yleistoimivallasta. Sen mukaan hallitus ohjaa ja valvoo palvelukeskuksen toimintaa. Hallitus huolehtii palvelukeskuksen hallinnosta ja sen toiminnan asianmukaisesti järjestämisestä sekä siitä, että palvelukeskus toimisi valtiovarainministeriön ohjauksen mukaisesti. Hallitus vastaa siitä, että viraston valvonta on asianmukaisesti järjestetty. Hallitus voi myös yksittäistapauksessa tehdä päätöksen toimitusjohtajan tehtäviin kuuluvassa asiassa.

Pykälän 3 momentissa säädetään hallituksen yleistoimivaltaa täsmentävistä erityisistä tehtävistä. Nämä tehtävät vastaavat soveltuvin osin valtion liikelaitoslaissa (1062/2010) säädettyjä liikelaitoksen hallituksen tehtäviä. Kyseisen momentin mukaan hallituksen tehtävänä on erityisesti: 1) tehdä esitys palvelukeskuksen talousarvioehdotukseksi; 2) päättää palvelukeskuksen toiminta- ja taloussuunnittelusta ja tulostavoitteista valtiovarainministeriön asettamien pitkän aikavälin toimintalinjojen ja tulostavoitteiden rajoissa; 3) päättää palvelukeskuksen kehittämisestä valtiovarainministeriön asettamien pitkän aikavälin toimintalinjojen ja tulostavoitteiden rajoissa; 4) päättää palvelukeskuksen merkittävistä investoinneista ja muista pitkävaikutteisista menoista; 5) päättää irtaimen omaisuuden myynnistä ja ostosta; 6) päättää palvelukeskuksen toimintaa ja omaisuutta koskevasta taloudellisesti merkittävästä asiasta; 7) laatia palvelukeskuksen tilinpäätös ja siihen sisältyvä toimintakertomus; 8) käsitellä ja ratkaista muut palvelukeskuksen toiminnan kannalta laajakantoiset ja merkittävät asiat.

Pykälän 4 momentissa säädetään hallituksen päätöksenteosta. Hallituksen päätöksenteon on tarkoitettu pääosin vastaavan osakeyhtiöiden hallitusten päätöksentekoa. Säännöksen mukaan hallituksen päätökseksi tulee enemmistön mielipide. Jos äännet menevät tasan, ratkaisee puheenjohtajan ääni. Hallitus voi yksittäistapauksessa tehdä päätöksen toimitusjohtajan tehtäviin kuuluvassa asiassa.

Pykälän 5 momentin mukaan hallituksen jäsenen esteellisyydestä säädetään hallintolaissa (434/2003). Säännös on informatiivinen viittaus hallintolakiin. Virkamiehen yleisen esteellisyyssäännöksen soveltaminen on palvelukeskusta koskevan hallituksen esityksen mukaan perusteltua sen vuoksi, että hallituksen jäsenet toimisivat tehtävässään virkavastuulla ja tekisivät viraston toiminnan kannalta keskeisiä ja merkittäviä päätöksiä.

Pykälän 6 momentin mukaan hallituksen tehtävistä ja päätöksenteosta voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

8 §:ssä säädetään palvelukeskuksen toimitusjohtajan yleistoimivallasta ja suhteesta hallitukseen. Pykälän 1 momentin mukaan toimitusjohtaja johtaa ja kehittää palvelukeskuksen toimintaa, huolehtii sen juoksevasta hallinnosta sekä siitä, että palvelukeskuksen toiminta on tuloksellisella ja luotettavalla tavalla järjestetty. Toimitusjohtajan nimittämisestä vastaa palvelukeskuksen hallitus. Toimitusjohtajan on huolehdittava hallituksen päätösten toimeenpanosta ja noudatettava hallituksen määräyksiä sekä annettava hallitukselle tieto palvelukeskuksen toiminnan kannalta merkittävistä toimenpiteistä ja tapahtumista. Palvelukeskuksella on toimitusjohtajan alaisuudessa toimiva johtoryhmä. Toimitusjohtajan tehtävät ovat soveltuvin osin samat kuin valtion liikelaitoksen toimitusjohtajan tehtävät.

Pykälän 2 momentin mukaan toimitusjohtajan tehtävistä voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

9 §:ssä säädetään palvelukeskuksen henkilöstöstä. Sen mukaan toimitusjohtaja on virkasuhteessa ja hänen sijaisensa toimii sijaisen tehtäviä hoitaessaan rikosoikeudellisella virkavastuulla. Pykälässä on lisäksi informatiivinen viittaus-säännös vahingonkorvauslakiin (412/1974). Palvelukeskuksen muu henkilöstö on säännöksen mukaan työsopimus-suhteessa. Tähän liittyvänä lain 19 §:n siirtymäsäännöksessä säädetään siitä, että valtion viraston tai laitoksen tehtävien siirtyessä 5 §:ssä tarkoitettuun palvelukeskukseen virkasuhteisten henkilöiden palvelussuhde muuttuu työsopimussuhteeksi.

Valtioneuvoston asetus valtion yhteisten tieto- ja viestintätekniisten palvelujen järjestämisestä

Valtioneuvoston asetuksessa valtion yhteisten tieto- ja viestintätekniisten palvelujen järjestämisestä (132/2014) säädetään tarkemmin siitä, mitä yhteiset perustietotekniikka- ja tietojärjestelmäpalvelut ovat. Asetuksen 4 §:n mukaan Valtion yhteisten tieto- ja viestintätekniisten palvelujen järjestämisestä annetun lain (1226/2013) 5 §:ssä tarkoitettu palvelukeskus on Valtion tieto- ja viestintätekniikkakeskus Valtori.

Asetuksen 5 §:n 1 momentin mukaan palvelukeskuksen tehtävänä on tuottaa ja kehittää seuraavia yhteisiä perustietotekniikkapalveluja: 1) päätelaite- ja käyttäjätukipalveluihin kuuluvia käyttäjien tukipalveluja, käyttövaltuuspalveluja, päätelaitepalveluja, työasemaverkon palveluja ja tulostuksen hallintapalveluja; 2) viestintätekniisiin palveluihin kuuluvia sähköpostipalveluja, verkkokokous- ja videoneuvottelupalveluja, työtilapalveluja, ääni- ja videopalveluja sekä puhepalveluja; 3) tietoliikennepalveluihin kuuluvia runkoverkkopalveluja, lähiverkkopalveluja ja etäyhteyspalveluja sekä näihin liittyviä tietoturvapalveluja; 4) käyttöpalveluihin kuuluvia konesali- ja kapasiteetti-palveluja sekä perustietotekniikan ja sovellusten integraatio- ja sanomanvälityspalveluja; 5) toimistosovelluksiin

kuuluvia vakiintuneita ja laajalti käytettyjä toimisto-ohjelmistoja, internet- ja intranetohjelmistoja ja sosiaalisen median sovelluksia ja ohjelmistoja.

Rikoslaki

Rikoslain (39/1889) 40 luvussa säädetään virkarikoksista. Tärkein kyseisen luvun pykälistä on määritelmistä säätelevä 11 §, jossa muun muassa määritellään käsitteet *virkamies*, *julkisyhteisön työntekijä* ja *julkista valtaa käyttävä henkilö*.

Rikoslain 40 luvun 11 §:n 1 momentin 1 kohdan mukaan virkamiehellä tarkoitetaan henkilöä, joka on virka- tai siihen rinnastettavassa palvelussuhteessa valtioon, kuntaan taikka kuntayhtymään tai muuhun kuntien julkisoikeudelliseen yhteistoimintaelimeen, eduskuntaan, valtion liikelaitokseen taikka evankelisluterilaiseen kirkkoon tai ortodoksiseen kirkkokuntaan tai sen seurakuntaan tai seurakuntien yhteistoimintaelimeen, Ahvenanmaan maakuntaan, Suomen Pankkiin, Kansaneläkelaitokseen, Työterveyslaitokseen, kunnalliseen eläkelaitokseen, Kuntien ta-kauskeskukseen tai kunnalliseen työmarkkinalaitokseen.

11 §:n 1 momentin 3 kohdan mukaan julkisyhteisön työntekijällä tarkoitetaan henkilöä, joka on työsopimussuhteessa 1 kohdassa mainittuun julkisyhteisöön tai laitokseen taikka yliopistoon.

11 §:n 1 momentin 5 kohdan mukaan julkista valtaa käyttävällä henkilöllä tarkoitetaan:

- a) sitä, jonka tehtäviin lain tai asetuksen nojalla kuuluu antaa toista velvoittava määräys tai päättää toisen edusta, oikeudesta tai velvollisuudesta taikka joka lain tai asetuksen nojalla tehtävässään tosiasiallisesti puuttuu toisen etuun tai oikeuteen, sekä
- b) sitä, jonka lain tai asetuksen nojalla taikka viranomaiselta lain tai asetuksen nojalla saadun toimeksiannon perusteella kuuluu osallistua a kohdassa tarkoitettujen päätösten valmisteluun tekemällä päätösesitys tai -ehdotus, laatimalla selvitys tai suunnitelma, ottamalla näyte tai suorittamalla tarkastus taikka muulla vastaavalla tavalla;

Rikoslain 40 luvun 12 § sisältää virkarikoksia koskevat soveltamisalasäännökset. 12 §:n 1 momentin mukaan 40 luvun virkamiestä koskevia säännöksiä sovelletaan myös julkista luottamustehtävää hoitavaan henkilöön ja julkista valtaa käyttävään henkilöön. Pykälän 2 momentin mukaan 40 luvun 1-3, 5 ja 14 §:ää sovelletaan, viraltapanoseuraamusta lukuun ottamatta, myös julkisyhteisön työntekijään. 5 momentin mukaan rikosoikeudellista virkavastuuta koskevien säännösten soveltamisesta eräissä tapauksissa säädetään erikseen lailla.

Laki valtion talousarviosta ja asetus valtion talousarviosta

Valtiorikoslain on erityisvirastona osa valtion talousarviota ja sen rahoituksessa noudatetaan sitä koskevaa sääntelyä ja menettelyä.

Valtion talousarviosta annetun lain (423/1988) 12 §:ssä säädetään toiminta- ja taloussuunnittelusta. Sen mukaan ministeriöiden on suunniteltava toimialansa yhteiskunnallista vaikuttavuutta sekä hallinnonalansa taloutta ja toiminnallista tuloksellisuutta usean vuoden aikavälillä. Virastojen ja laitosten on suunniteltava toimintaansa ja talouttansa sekä tuloksellisuuttaan usean vuoden aikavälillä. Suunnittelun on tuotettava valtion talousarvion valmistelussa sekä valtioneuvoston johdolla muutoin tehtävässä valtionalouden suunnittelussa tarvittavat tiedot. Suunnittelusta voidaan säätää tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

Valtion talousarviosta annetun lain 21 §:ssä säädetään virastojen ja laitosten tilinpäätöksistä ja toimintakertomuksista. Sen mukaan viraston ja laitoksen tilinpäätöksen ja tulosvastuun toteuttamista varten laadittavan toimintakertomuksen tulee antaa oikeat ja riittävät tiedot talousarvion noudattamisesta sekä viraston ja laitoksen tuotoista ja kuluista, taloudellisesta asemasta ja toiminnallisesta tuloksellisuudesta (*oikea ja riittävä kuva*). (9.12.2016/1053) Viraston ja laitoksen tilinpäätöksestä ja toimintakertomuksesta sekä niiden käsittelystä ja hyväksymisestä samoin kuin niiden johdosta annettavasta asianomaisen hallinnonalan ministeriön kannanotosta säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

Valtion talousarviosta annetun asetuksen (1243/1992) 38 §:ssä säädetään menopäätöksistä. 38 §:n mukaan ennen kuin virasto tai laitos tekee tilauksen, sopimuksen tai muulla tavoin sitoutuu menon maksamiseen (*menopäätös*), sen on varmistettava menon laillisuus ja tarkoituksenmukaisuus sekä määrärahan tai arviomäärärahan ylitysluvan

ja valtuuden riittävyys. Menopäätösten mukaiset menot eivät saa ylittää tarkoitukseen käytettävissä olevan määrärahan tai arviomäärärahan ylitysluvan taikka valtuuden määrää. [\(11.2.2016/118\)](#)

Ennen menon maksamista viraston tai laitoksen on varmistauduttava, että asiakirja, johon meno perustuu, on asiallisesti ja numerollisesti oikea. Palvelukeskus vastaa kuitenkin niistä matkustamisen johdosta maksettavien korvausten hyväksymiseen liittyvistä tarkastustoimenpiteistä, jotka valtiokonttori on määrännyt sen tehtäväksi valtion talousarviosta annetun lain 12 b §:n 2 momentin nojalla. [\(7.6.2018/430\)](#)

Ennen menon maksamista 69 b §:ssä tarkoitetun taloussäännön nojalla tehtävään määrätyn henkilön on hyväksyttävä meno. Hyväksyjän on varmistauduttava menoperusteen oikeellisuudesta. Hyväksyminen on päivittävä ja allekirjoitettava. Hyväksymismerkinnästä on käytävä ilmi tilit, joille meno kirjataan. [\(7.6.2018/430\)](#)

Menopäätöstä voidaan pitää myös menon hyväksymisenä, jos se on tehty esittelystä ja sen perusteella maksettavaksi eräänntyvien yksittäisten menoerien rahamäärä tai vastikkeellisten menojen määräytymisperuste on yksilöity päätöksessä taikka päätöksen perusteena on työnantajan etukäteen kirjallisesti antama matkamääräys, johon on yksilöity erikseen matkustamisesta, majoittumisesta sekä muiden matkasta aiheutuvien valtion virka- tai työehtosopimukseen perustuvien menojen määrä eivätkä toteutuneet menot ylitä näitä. Edellytyksenä on lisäksi, että menopäätöksestä käy ilmi päiväys ja allekirjoitus sekä menon kirjaamisessa käytettävät kirjanpidon tilit ja menon osoittava asiakirja voidaan yhdistää menopäätökseen vaikeuksitta. [\(7.6.2018/430\)](#)

Valtion virkamieslaki

Valtion virkamieslain (750/1994) 3 luvussa säädetään viran ja määräaikaisen virkasuhteen hakumenettelystä, nimitämisestä ja kelpoisuusvaatimuksista. Virkamieslain 6 b §:n 1 momentissa säädetään, että työopimussuhteisen tehtävän tai yli vuoden kestäneen määräaikaisen virkasuhteen tilalle perustettu virka voidaan ensi kertaa täytettäessä täyttää virkaa haettavaksi julistamatta, jos virkaan nimitetään kyseistä tehtävää hoitava työntekijä tai kyseisessä määräaikaisessa virkasuhteessa työskentelevä virkamies.

Virkamieslain 3 luvun 9 §:n 1 momentin mukaan virkamieheksi voidaan nimittää määräjäksi tai muutoin rajoitetuksi ajaksi, jos työn luonne, sijaisuus, avoinna olevaan virkaan kuuluvien tehtävien hoidon väliaikainen järjestäminen tai harjoittelu edellyttää määräaikaista virkasuhdetta. Virkamiestä ei tällöin nimitetä virkaan, vaan virkasuhteeseen. Nimittävästä viranomaisesta ja nimitysmenettelystä tässä momentissa tarkoitetuissa tapauksissa säädetään erikseen.

3 luvun 9 §:n 2 momentissa säädetään, että virkaan voidaan nimittää määräjäksi tai muutoin rajoitetuksi ajaksi, jos viran luonteeseen tai viraston toimintaan liittyvä perusteltu syy sitä vaatii.

Laki julkisen hallinnon turvallisuusverkko toiminnasta

Julkisen hallinnon turvallisuusverkko toiminnasta annetun lain (10/2015) 8 §:n 1 momentin mukaan turvallisuusverkon tieto- ja viestintä teknisten palvelujen tuottajana toimii valtion yhteisten tieto- ja viestintä teknisten palvelujen järjestämisestä annetun lain 5 §:n 1 momentissa tarkoitettu palvelukeskus. 8 §:n 2 momentin mukaan palveluntuottajan on erotettava tässä laissa tarkoitettu toiminta hallinnollisesti, toiminnallisesti ja taloudellisesti muusta kuin tämän lain mukaisesta toiminnastaan.

Lain 20 §:n 1 momentin mukaan turvallisuusverkon verkko- ja infrastruktuuripalveluja tuottavan yhtiön palveluksessa olevaan henkilöön ja turvallisuusverkon 6, 8 ja 10 §:ssä tarkoitettujen palveluntuottajien alihankkijoiden palveluksessa oleviin henkilöihin ja 8 ja 10 §:ssä tarkoitettujen palveluntuottajan muissa kuin virkasuhteessa tai siihen rinnastettavassa palvelussuhteessa oleviin sovelletaan rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä heidän suorittaessaan turvallisuusverkko toimintaan liittyviä tehtäviä.

2.2 Nykytilan arviointi

Palvelukeskuksen ohjausmallista on tehty valtiovarainministeriössä selvitys, jossa arvioitiin ohjausmallin toimivuutta. Palvelukeskuksen ohjaus tapahtuu tällä hetkellä sekä palvelukeskuksen hallituksen että valtiovarainministeriön toimesta. Tällainen kahdensuuntainen ohjaus on omiaan aiheuttamaan epäselvyyttä palvelukeskuksen tuloso-

jaukseen. Palvelukeskuksen hallituksen roolin tarpeellisuus on mahdollista kyseenalaistaa tarpeettomana välipor- taana palvelukeskuksen ja valtiovarainministeriön tulohajauksen välillä. Nykyistä palvelukeskuksen ohjausmallia ei koeta riittävän selkeäksi.

Valtion yhteisten tieto- ja viestintätekniisten palvelujen järjestämisestä annetun lain 7 §:n säätämisen taustalla oli lain valmisteluvaiheessa vaikuttanut suunnitelma, että palvelukeskuksesta tulisi osakeyhtiö. Osittain tämän vuoksi palvelukeskus toimii nykyisin niin sanottuna erityisvirastona. Toinen syy, jonka vuoksi palvelukeskuksesta tehtiin erityisvirasto, oli se, että palvelukeskukselta haluttiin joustavuutta erityisesti investointien tekoon. Termiä erityis- virasto ei esiinny lainsäädännössä, eikä käsitettä ole muutoinkaan määritelty laajemmin. Myös tällaisen käsitteen käyttäminen on omiaan aiheuttamaan epäselvyyttä palvelukeskuksen toiminnalle.

Osana TORI-hanketta 07.05.2012 – 31.12.2015 tehtiin analyysi mahdollisista perustettavan palvelukeskuksen or- ganisaatiomuodoista. Analyysi tehtiin virastosta, valtion liikelaitoksesta ja osakeyhtiöstä. Laaditussa analyysissä päädyttiin vertailemaan virastoa ja osakeyhtiötä, joiden oikeudellinen perusta on erilainen. Osakeyhtiön keskeiset säännökset tulevat osakeyhtiölaista, kirjanpitolaista ja verolainsäädännöstä. Viraston toimintaa ohjaa keskeisellä tavalla valtionhallinnon toimintaa koskeva lainsäädäntö. Palvelukeskuksen ohjauksessa todettiin olevan eri organi- saatiomuotojen välillä merkittäviä eroja. Yleensä virastoa johtaa virastopäällikkö, joka toimii yhden ministeriön suorassa ohjauksessa. Tehdyssä analyysissä päädyttiin toteamaan, että tulohajausmallin mukainen yhden hallin- nonalan ohjaus olisi palvelukeskuksen toimintaan nähden kapea, koska palvelukeskus palvelee koko valtionhallin- toa. Osakeyhtiössä ohjaus tapahtuu osakeyhtiölain mukaisesti hallituksen ja yhtiökokouksen kautta. Valmistelun loppupuolella päädyttiin kuitenkin muodostamaan palvelukeskuksesta erityisvirasto osakeyhtiön sijaan.

Palvelukeskuksen neljän ensimmäisen toimintavuoden aikana on huomattu, että palvelukeskuksen tulohajaus eri- tyisvirastona on hankalampaa kuin normaalina virastona. Kahdensuuntainen ohjaus, jossa tulohajauksesta on vas- tuussa sekä valtiovarainministeriö että palvelukeskuksen hallitus, on omiaan aiheuttamaan sekavuutta palvelukes- kuksen ohjaukseen.

Tällä hetkellä kaikki palvelukeskuksen työntekijät toimitusjohtajaa lukuun ottamatta ovat työsopimussuhteessa. Palvelukeskuksen muodostamista koskevaa hallituksen esitystä valmistellessa päädyttiin siihen, että viraston toi- minnan, henkilöstöhallinnon ja henkilöstön tasapuolisen kohtelun kannalta on tarkoituksenmukaista, että virastossa on käytössä vain yksi palvelussuhteen laji. Palvelukeskuksen perustamisen yhteydessä toimintoja siirtyi palvelu- keskuksen palvelukseen valtion virastoista. Näissä toiminnoissa oli sekä virka- että työsopimussuhteessa olevia henkilöitä. Hallituksen esityksessä todettiin, että vaikka valtion pääasiallisena palvelusuhteen lajina on virkasuhde, niin tästä lähtökohdasta poikkeavan työsopimussuhteen käyttämisen erityisenä syynä perustettavassa palvelukes- kuksessa oli toiminnan tuloksellisen järjestämisen ja palvelutoiminnan johtamisen edellytykset. Samassa yhteydessä todettiin, että palvelukeskuksen tehtävät ovat julkisen hallinnon toimintaa tukevaa erityisasiantuntemusta edellyttä- viä julkisia palvelutehtäviä, joissa ei käytetä julkista valtaa.

Palvelukeskusta koskevassa hallituksen esityksessä otettiin myös huomioon se, että osaan perustettavan palvelukes- kuksen palveluista liittyy korotetun ja korkean tason turvallisuus- ja varautumisvaatimuksia, ja todettiin, että nor- maalissa virastossa tällaisista vaatimuksista seuraavat velvoitteet hoidetaan virkavastuulla. Tavanomaisella virasto- mallilla toimimisessa nähtiin kuitenkin valmistelussa tehdyssä analyysissä merkittäviä haasteita. Näin ollen TORI- hankkeessa tehdyssä organisaatiomuotojen jatkotarkastelussa pyrittiin löytämään sekä viraston että osakeyhtiön toi- mintamalleista palvelukeskuksen toiminnalle soveltuvia piirteitä. Tämän seurauksena valmistelussa päädyttiin sii- hen, että tarkoituksenmukaisinta oli perustaa valtion toimialariippumattomia ICT-tehtäviä hoitava erityisvirasto. Erityisvirastolla tarkoitettiin tässä virastoa, jolle on luotu normaalista virastosta poikkeava tähän tehtävään sovel- tuva lainsäädäntö, ohjausmalli ja toimintakäytännöt.

Erityispiirteinä virastona toimivalle palvelukeskukselle pyrittiin muodostamaan toiminnan kannalta mahdollisim- man hyvin johtamista tukeva ohjausjärjestelmä, itsenäisyyttä taloudenhallinnassa, läpinäkyvä kustannuslaskenta- ja seuranta sekä toimintaa tukeva henkilöstöpolitiikka. Viraston tavoitteena ei kuitenkaan olisi tuottaa liiketaloudel- lista voittoa. Liiketaloudellisia periaatteita noudatettaisiin viraston ohjaamisessa ja johtamisessa, seurannassa ja val- vonnassa sekä rahoituksessa ja kustannuslaskelmassa.

Valtorin johtamisesta ja kehittämisestä vastaa toimitusjohtaja. Toimitusjohtajan tukena on johtoryhmä, joka avustaa yleisiä toimintalinjoja ja muita Valtorin kannalta laajakantoisia ja periaatteellisesti tärkeitä asioita koskevassa pää- töksenteossa.

Tällä hetkellä ainoa palvelukeskuksessa virkasuhteessa oleva henkilö on toimitusjohtaja. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että vähintään hankinnan esittelijä on aina työsopimussuhteinen henkilö. Apulaisoikeuskansleri on todennut 14.4.2011 antamassaan ratkaisussa 16/50/2008, että hankintaa koskevaa päätöstä voidaan pitää hallintolain tarkoitettamana hallintopäätöksenä. Hankintapäätöksen tekemiseen sisältyy paitsi päätös julkisten varojen käytöstä myös tarjousvertailun tekemistä ja tarjouskilpailun ratkaisemista. Siitä, onko julkisesta hankinnasta päättäminen julkisen vallan käyttöä ovat asiantuntijat kuitenkin esittäneet erilaisia näkemyksiä ja molempia näkökulmia voidaan perusteella.

Hankintayksikkö tekee julkista hankintaa ratkaistessaan yritysten asemaan vaikuttavia päätöksiä lainsäädäntöön perustuvien menettelysääntöjen nojalla ja hankintayksiköllä on lakiin perustuva velvoite kilpailuttaa hankintansa ja kohdella yrityksiä tasapuolisesti. Lisäksi hankintayksikkö käyttää harkintavaltaansa arvioidessaan sitä, mikä yrityksestä saa sopimuksen suoritettavakseen. Näin ollen hankintayksikön tekemällä hankintapäätöksellä on myös merkitystä yritysten taloudelliseen asemaan.

Hankintoihin liittyvää julkisen vallan käyttöä on käsitelty oikeuskirjallisuudessa ja viranomaisten on todettu käyttävän julkista valtaa tekemällä muun muassa hallintopäätöksiä. Näin ollen oikeustilan voitaneen katsoa olevan ongelmallinen perustuslain 124 §:n näkökulmasta, jonka mukaan julkisen vallan käyttöä sisältäviä tehtäviä voidaan siirtää yksityiselle vain lain nojalla. Tällöin se, että hankintapäätösten tekeminen on delegoitu työsopimussuhteessa oleville henkilöille viraston työjärjestyksessä, ei täytä perustuslain 124 §:n edellytyksiä. Hankintojen esittelijöiden tulisi olla virkasuhteisia henkilöitä.

Menopäätös tarkoittaa Valtion talousarvion toimeenpanoon kuuluvan viraston tai laitoksen päätöstä toiminnasta, josta aiheutuu menoja. Menon käsittelyvaiheita ovat edellä kuvatulla tavalla menoon sitoutuminen (menopäätös), menon asia- ja numerotarkastus sekä menon hyväksyminen. Menoihin sitoutuminen on menoprosessin oikeudellisesti keskeisin vaihe

Oikeuskanslerinviraston väylähankkeiden määrärahoja ja valtuuksia koskevassa ratkaisussa OKV/4/50/2011, joka annettiin 15.4.2014, todettiin, että myönnetyn määrärahan tai valtuuden puitteissa pysyminen menopäätöksiä tehtäessä ja sen valvonta ovat virkavelvollisuuksia. Virkavelvollisuuksien rikkominen voi johtaa virkamiesoikeudelliseen ja jopa virkarikosoikeudelliseen vastuuseen.

Valtori toimii julkisen hallinnon turvallisuusverkko toiminnasta annetun lain 8 §:n perusteella turvallisuusverkon tieto- ja viestintäteknisten palvelujen tuottajana. Perustuslakivaliokunta on lausunnossaan 8/2014 vp ottanut kantaa turvallisuusverkkopalveluiden (jäljempänä TUVE) järjestämiseen. Perustuslakivaliokunnan mukaan TUVE-toiminnan keskeisenä tarkoituksena on varmistaa valtion ja yhteiskunnan ydintoimintojen ja niihin liittyvän viestinnän häiriöttömyys ja luottamuksellisuus. Kyse on siis valtion turvallisuuden ja julkisten toimintojen jatkuvuuden kannalta olennaisista tehtävistä, joiden keskeisenä tarkoituksena on tietojen luottamuksellisuuden säilyminen. Perustuslakivaliokunnan tulkinnan mukaan tätä toimintaa on kokonaisuutena arvioiden pidettävä perustuslain 124 §:ssä tarkoitettuna julkisena hallintotehtävänä. TUVE-lain 20 §:n mukaan muussa kuin virkasuhteessa tai siihen rinnastettavassa palvelussuhteessa olevaan henkilöstöön sovelletaan rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä heidän suorittaessaan turvallisuusverkko toimintaan liittyviä tehtäviä. Rikosoikeudellinen virkavastuu on nimenomaisesti TUVE-laissa asetettu myös Valtorin TUVE-lain mukaisiin tehtäviin. Viraston toiminnan yhtenäisyyden ja myös julkisen vallan käytön vastuisiin liittyvän selkeyden vuoksi olisi tarkoituksenmukaista yhtenäisellä tavalla nimetä virkasuhteisia henkilöitä sekä TORI-lain että TUVE-lain mukaisiin tehtäviin.

3 Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

3.1 Tavoitteet

Esityksen pääasiallisena tavoitteena on selkiyttää palvelukeskuksen ohjausmallia. Tämän mahdollistaa palvelukeskuksen hallituksesta säätelevän pykälän poistaminen. Tällöin palvelukeskuksen ohjausmallista tulisi tavanomaisen yhden ministeriön suorassa ohjauksessa olevan viraston ohjausmallin mukainen.

Toisena tavoitteena on asettaa julkista valtaa työtehtävissään käyttävä henkilöstö virkasuhteeseen.

3.2 Keskeiset ehdotukset

Selkeämmän ohjausmallin aikaansaamiseksi ehdotetaan palvelukeskuksen organisaatiota muutettavaksi siten, että palvelukeskuksen hallitus poistetaan. Hallitukselle kuuluvat tehtävät siirtyisivät automaattisesti palvelukeskuksen toimitusjohtajan hoidettaviksi, eikä tästä tarvitsisi säätää erikseen. Palvelukeskuksen kahdensuuntainen ohjaus poistuisi ja ohjauksesta vastaisi jatkossa valtiovarainministeriö itsenäisesti. Tämä selkiyttäisi palvelukeskuksen ohjausrakennetta. Palvelukeskuksen hallituksen poistuessa toimitusjohtajan nimittäisi jatkossa perustuslain nojalla valtioneuvosto.

Se, että toimitusjohtaja vastaisi jatkossa vain valtiovarainministeriölle vahvistaisi valtiovarainministeriön asemaa tulosohtauksesta vastuussa olevana tahona. Jatkossa valtiovarainministeriö vastaisi itsenäisesti palvelukeskuksen strategisesta ohjauksesta, tieto- ja viestintätekniikan varautumisen, valmiuden ja turvallisuuden ohjauksesta sekä liiketoiminnallisten periaatteiden ohjauksesta. Valtiovarainministeriö myös ohjaisi virastoa strategisten linjausten tekemisessä, palvelujen ennakkoinnissa, palveluihin liittyvissä konkreettisissa tavoitteissa, palvelukehityksessä sekä palveluportfoliossa ja rahoituksessa.

Muutoksen myötä toimitusjohtajan tehtävänä olisi johtaa ja kehittää viraston toimintaa sekä vastata toiminnan tuloksellisuudesta ja tavoitteiden saavuttamisesta.

Lisäksi ehdotetaan, että lain tasolla säädettäisiin mahdollisuudesta perustaa virkoja palvelukeskukseen. Tällöin palvelukeskuksen toimitusjohtajan olisi mahdollista asettaa henkilöstöä virkasuhteisiin, kun heidän työtehtäviinsä sisältyy julkisen vallan käyttöä, kuten hankintapäätösten tekemistä. Tämä vastaisi tavanomaisen päällikköjohtoisen viraston organisaatiomallia.

4 Esityksen vaikutukset

4.1 Taloudelliset vaikutukset

Esityksellä on vain vähäisiä taloudellisia vaikutuksia. Suorat taloudelliset vaikutukset tulevat palvelukeskuksen hallituksen poistamisen seurauksena. Näihin kuluihin sisältyvät muun muassa hallituksen palkkiot sekä heidän matkustuskustannuksensa. Hallituksen poistamisen seurauksena aiheutuvat säästöt ovat n. 125 000 euroa vuodessa.

Julkista valtaa työtehtävissään käyttävän henkilöstön palvelussuhteiden muuttaminen työ sopimussuhteista virkasuhteiksi ei myöskään aiheuta lisäkustannuksia.

4.2 Vaikutukset viranomaisten toimintaan

Esitys vahvistaa valtiovarainministeriön tulosohtaukseen palvelukeskukseen nähden. Tämä tarkoittaa valtiovarainministeriön roolin vahvistumista palvelukeskuksen toiminnan näkökulmasta.

Esityksellä on vaikutuksia viranomaisten organisaatioihin ja henkilöstöön siten, että palvelukeskuksen hallituksen poistumisen myötä sen organisaatio yksinkertaistuu.

4.3 Ympäristövaikutukset

Esityksellä ei ole merkittäviä ympäristövaikutuksia. Esityksen ympäristövaikutuksia ovat ainoastaan mahdollisten palvelukeskuksen hallituksen matkustamisesta aiheutuvien päästöjen poistuminen.

4.4 Yhteiskunnalliset vaikutukset

Esityksellä ei ole mainittavia suoria tai välillisiä yhteiskunnallisia vaikutuksia.

4.5 Henkilöstövaikutukset

Esityksen myötä palvelukeskuksen hallitus lakkautetaan.

Lisäksi virkojen perustamisen palvelukeskukseen mahdollistaminen aiheuttaa muutoksia, kun julkista valtaa työtehtävissään käyttävän henkilöstön palvelussuhdelajit muuttuvat työsopimussuhteista virkasuhteiksi. Tämä merkitsee sitä, että jatkossa Valtorissa on sekä työsopimussuhteista että virkasuhteista henkilöstöä. Pääosin valtion virkaja työehtosopimuksen mukaan työsopimussuhteisiin ja virkasuhteisiin henkilöihin sovelletaan samoja palvelussuhteen ehtoja.

5 Asian valmistelu

Hallituksen esitys on valmisteltu valtiovarainministeriössä. Valmistelun taustalla on valtiovarainministeriön teettämä selvitys Valtorin ohjausmallista ja siihen ehdotetuista muutoksista.

Valtiontalouden tarkastusviraston (jäljempänä VTV) tilintarkastajan vuosiyhteenvedossa 18.4.2016 on kiinnitetty huomiota virkavastuuasioihin hankintamenettelyissä. Vuosiyhteenvedossa huomautetaan, että virkamieshallintoperiaatteen mukaan tehtävää, jossa käytetään julkista valtaa, hoidetaan lähtökohtaisesti virkasuhteessa. Julkisen vallan siirto voidaan periaatteessa tehdä työsopimussuhteiselle, mutta vain lain nojalla. Valtion yhteisten tieto- ja viestintätekniisten palvelujen järjestämisestä annetussa laissa tai asetuksessa ei ole valtuutettu Valtorin työntekijöitä tekemään hallintopäätöksiä ja käyttämään siten julkista valtaa. Hankintapäätösten tekeminen on delegoitu työsopimussuhteisille työjärjestyksessä, ei varsinaisessa laissa.

VTV tarkastuksen mukaan hankintapäätösten tekemisessä on kyse julkisen vallan käyttöön liittyvästä päätöksenteosta, ja se voitaisiin delegoida työsopimussuhteiselle vain lain nojalla.

5.1 Lausunnot ja niiden huomioon ottaminen

6 Riippuvuus muista esityksistä

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1 Lakiehdotusten perustelut

1.1 Laki valtion yhteisten tieto- ja viestintäteknisten palvelujen järjestämisestä

7 §. *Valtion yhteisiä perustietotekniikka- ja tietojärjestelmäpalveluja tuottavan palvelukeskuksen hallitus.* Ehdotetaan, että pykälä kumottaisiin.

8 §. *Valtion yhteisiä perustietotekniikka- ja tietojärjestelmäpalveluja tuottavan palvelukeskuksen toimitusjohtaja.* Pykälässä säädetään valtion yhteisiä perustietotekniikka- ja tietojärjestelmäpalveluja tuottavan palvelukeskuksen toimitusjohtajan oikeuksista ja velvollisuuksista. Pykälän 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että sen ensimmäisestä virkkeestä poistettaisiin maininta toimitusjohtajan nimittävästä tahosta. Toimitusjohtajan nimittäisi jatkossa perustuslain 126 §:n mukaisesti valtioneuvosto. Lisäksi pykälän 1 momentista ehdotetaan poistettavaksi momentin toinen virke. Toimitusjohtaja huolehtii palvelukeskuksen juoksevasta hallinnosta sekä siitä, että palvelukeskuksen toiminta on tuloksellisella ja luotettavalla tavalla järjestetty suoraan valtiovarainministeriön ja palvelukeskuksen välisen tulossopimuksen perusteella, eikä tästä ole tarvetta säätää erikseen laissa. Myös 1 momentin kolmas virke poistettaisiin hallituksen poistumisen ja palvelukeskuksen hallintomallin muuttamisen myötä. 1 momenttiin lisättäisiin uusi virke palvelukeskuksen päällikkönä toimivan toimitusjohtajan vastuista. Toimitusjohtaja vastaisi palvelukeskuksen toiminnan kehittämisestä, tuloksellisuudesta ja tulostavoitteiden saavuttamisesta.

9 §. *Valtion yhteisiä perustietotekniikka- ja tietojärjestelmäpalveluja tuottavan palvelukeskuksen henkilöstö.* Pykälässä säädetään valtion yhteisiä perustietotekniikka- ja tietojärjestelmäpalveluja tuottavan palvelukeskuksen henkilöstöstä. Pykälän toinen virke ehdotetaan korvattavaksi virkkeellä, jossa säädetään siitä, että palvelukeskuksessa voisi olla virka- ja työsuhteista henkilöstöä. Jatkossa palvelukeskuksen toimitusjohtaja pystyisi harkintansa mukaan perustamaan palvelukeskukselle uusia virkoja, kuten tavanomaisessa päällikköjohtoisessa virastossa. Muutoksella mahdollistettaisiin se, että tehtävissään julkista valtaa käyttävän henkilöstön palvelussuhdelaji voitaisiin viraston sisäisesti muuttaa työsuhteista virkasuhteiksi. Näin etenkin hankintapäätöksiä ja niiden esittelijän tehtäviä tekevät henkilöt olisi mahdollista nimittää virkasuhteisiin. Virkasuhteeseen voitaisiin nimittää myös turvallisuusverkkotoimintaa hoitavia henkilöitä. Muutos mahdollistaisi myös sen, ettei palvelusuhdelajin muutoksilla syntyviä uusia virkoja tarvitsisi julistaa haettavaksi, vaan valtion virkamieslain 6 b §:n 1 momentin mukaisesti työsuhteisten tehtävien tilalle perustetut virat voitaisiin ensi kertaa täytettäessä täyttää virkaa haettavaksi julistamatta, kun virkaan nimitetään kyseisiä tehtäviä hoitavat työntekijät.

Voimaantulo

Lain ehdotetaan tulevan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2019.

Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys

Perustuslain 2 §:n 3 momentin mukaan julkisen vallan käytön tulee perustua lakiin ja kaikessa julkisessa toiminnassa on noudatettava tarkoin lakia (ks. PeVL 51/2006 vp, s. 2/I). Perustuslain 80 §:n 1 momentin perusteella yksilön oikeuksien ja velvollisuuksien perusteista on säädettävä lailla. Lähtökohtana on, että julkisen vallan käytön tulee olla aina palautettavissa eduskunnan säätämässä laissa olevaan toimivaltaperusteeseen (HE 1/1998 vp, s. 74/II).

Laki

valtion yhteisten tieto- ja viestintätekniisten palvelujen järjestämisestä annetun lain muuttamisesta

Annettu Helsingissä x päivänä x kuuta 2018

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan valtion yhteisten tieto- ja viestintätekniisten palvelujen järjestämisestä annetun lain (1226/2013) 7 § sekä
muutetaan 8 §:n 1 momentti ja 9 § seuraavasti:

8 §

Valtion yhteisiä perustietotekniikka- ja tietojärjestelmäpalveluja tuottavan palvelukeskuksen toimitusjohtaja

Palvelukeskusta johtaa ja kehittää toimitusjohtaja. Toimitusjohtaja vastaa palvelukeskuksen toiminnan kehittämisestä, tuloksellisuudesta ja tulostavoitteiden saavuttamisesta. Palvelukeskuksella on toimitusjohtajan alaisuudessa toimiva johtoryhmä.

9 §

Valtion yhteisiä perustietotekniikka- ja tietojärjestelmäpalveluja tuottavan palvelukeskuksen henkilöstö

Toimitusjohtaja on virkasuhteessa palvelukeskukseen. Palvelukeskuksessa voi olla muuta virka- tai työsuhteista henkilöstöä. Toimitusjohtajan sijaiseen sovelletaan rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä hänen hoitaessaan toimitusjohtajan sijaisuutta. Vahingonkorvausvastuusta säädetään vahingonkorvauslaissa (412/1974).

Liite

Rinnakkaisteksti

Laki

valtion yhteisten tieto- ja viestintätekniisten palvelujen järjestämisestä annetun lain muuttamisesta

Annettu Helsingissä x päivänä x kuuta 2018

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan valtion yhteisten tieto- ja viestintätekniisten palvelujen järjestämisestä annetun lain (1226/2013) 7 §
sekä *muutetaan* 8 ja 9 § seuraavasti: